

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Østgården 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendt-

gørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Børnehuset Østgården er et hus "med højt til loftet". Vi har gode fysiske rammer - samt en dejlig legeplads i et grønt og bakket naturområde.

Vi er et børnehus med to vuggestuegrupper med i alt 24 børn, og fire børnehavegrupper med i alt 36 børn.

Børnegrupperne i vuggestuen hedder Rævene og Tigerne, og i børnehaven hedder børnegrupperne Leoparderne, Pandaerne, Girafferne og Flamingoerne.

Navnene symboliserer, at mennesker, uanset hvor forskellige de er, kan være fungere sammen.

Vi ønsker at skabe et trygt børnemiljø med fokus på leg og læring, udvikling og dannelse.

Vi ønsker glade og sunde børn, der trives i sig selv og i fællesskabet samt at barnet gennem leg, pædagogiske aktiviteter og oplevelser styrker sine kompetencer og sit jeg.

Intern har vi et slogan - "**Vi kan - vi vil - vi tør**".

Vi vil være kendt for, at vi har barnets trivsel samt pædagogikken i centrum, at institutionen er et godt sted at være - et sted, hvor der er livsglæde og hvor de vigtigste nøgleord i pædagogikken er nærvær og rummelighed, kvalitet og tillid.

En dag i Østgården

Kl. 6.30

Vi spiser morgenmad på Savannen.

Målet er

- at modtage børn og forældre, og få en god start på dagen.

Kl. 8.00

Vi åbner i grupperummene.

Målet er

- at fordele ressourcerne, og give ro til fordybelse.

Kl. 9.00

Vi holder samling i børnegrupperne før dagens aktiviteter.

Målet er

- at få en stund i fællesskabet.

Kl. 9.30 – 10.30

Aktiviteter i børnegrupperne - se aktivitetsplaner.

Målet er

- at mange forskellige kompetencer giver en stærk fællesskabsfølelse.

Kl. 10.45-11.00

Frokost

- vuggestuen spiser kl. 10.45.
- børnehaven spiser kl. 11.00.

Målet er

- at lære børnene gode normer, og at spise i en tryk og rolig atmosfære.

Kl. 12.00 – 14.00

Alle børn er på legepladsen undtagen de børn, der sover.

Obs! De voksne afvikler pauser i to hold.

Målet er

- at få frisk luft, leg og motorisk udfoldelse.

Kl. 14.00

Vi spiser eftermiddagsmad.

- måltider ses som en pædagogisk aktivitet, hvor børnene inddrages.

Kl. 16.45

Institutionen lukker.

Citat:

"Hver gang du gør noget for et barn, som det godt selv kunne have gjort, stjæler du lidt udvikling fra barnet".

John Aasted Halse

Præsentation af personalet

Pædagogisk Teamleder	Lone Kongsted, 37 timer
Rævene	Malene Olsen, pædagog, 37 timer Helle Nielsen, pædagogmedhjælper, 37 timer Rikke Christensen, pædagog, 30 timer
Tigerne	Lotte Larsen, pædagog, 37 timer Carina Jensen, pædagogmedhjælper, 37 timer Pia Kronborg, pædagogmedhjælper, 20 timer
Flamingoerne	Malene Olsson, pædagog, 37 timer
Girafferne	Anita Larsen, pædagogmedhjælper/PGU, 37 timer
Pandaerne	Elisabeth Pedersen, pædagog 34 timer
Leoparderne	Mie Odgaard, pædagog, 37 timer
Køkken	Anja Nederby Madsen, køkkenassistent, 20 timer Kathrine Søgård, barselsvikar, 20 timer
Puljemedarbejdere indtil 2022	Malene Puggaard, pædagog, 30,5 timer Helle Mathiesen, pædagog, 30,5 timer

Personalesamarbejde

Fundamentet for et godt samarbejde er tryghed og tillid - at den enkelte er ansvarlig overfor sig selv og fællesskabet samt er loyal og engageret.

Det er vigtigt, at

- være ærlig, omsorgsfuld og empatisk
- medvirke til en god kommunikation med respekt og ligeværd
- den enkelte har råderum til individualitet og kreativitet
- der er plads til humor og spontanitet

Ligeværd er, at

- alle er lige meget værd
- alle er ens - mennesker
- ingen er mere eller mindre end andre
- ingen er mere eller bedre end

Omsorgsfuldhed er, at

- du kan tænke og handle positivt
- tage hånd om hinanden
- lytte og rose
- kunne give og modtage nærvær
- kunne give og modtage et knus
- huske hinandens forskelligheder

Ærlighed er, at du kan

- stole på de andre og have tillid
- sige sin mening, selv om du ikke er enig
- tro på det bedste i folk
- sige nej, til det du ikke vil
- sige ja, til det du gerne vil
- huske, at det du siger er din sandhed

Respekt er, at du kan

- acceptere forskelligheder
- acceptere forskellige meninger og holdninger
- være ligeværdige
- være loyal ("ingen sladder")
- være anerkendende
- give plads til hinanden
- lytte
- tage hånd om de andre

Tillid er, at du kan

- være tryk
- være åben
- stole på hinanden
- sige tingene som de er
- modtage en opgave og udføre den

Engagement er, at du er

- deltagende
- observerende
- aktiv
- nærværende

Citat:

Helt ærligt, at få lov til at gøre det du elsker hver dag, det er den ultimative luksus. Og specielt hvis du kan gøre det med fantastiske mennesker omkring dig.

Warren Buffett

”Skærm de nærværende dialoger med børn.”

Pædagogerne ønsker, at de nærværende dialoger med børn bliver længere og flere, et behov som flere også fremhæver i den løbende debat om sprog i daginstitutioner*.

”Hvorfor!?” – fordi det er vigtigt for kvaliteten i sprogmiljø / sprogstimulering, for anerkendelse af børnenes perspektiver, for relationerne, og for pædagogens egen følelse af generel meningsfuldhed i institutionshverdagen og hermed deres arbejdsliv.

Læringsmiljøet skal sikre, at det pædagogiske personale via refleksion over organisering og pædagogisk didaktiske overvejelser skaber samtaler af høj kvalitet i alle sammenhænge mellem det pædagogiske personale og børn og børn imellem, lige som det pædagogiske personale må samarbejde med forældre om børns sprog både i forhold til det enkelte barn og i forhold til børnefællesskabet i dagtilbuddet.

Marie Højholt

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn:** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv:** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg:** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring:** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber:** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde:** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner:** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen:** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Børnesyn

Vi arbejder ud fra en sammenhængende pædagogik, der målrettet medvirker til at give barnet det gode barneliv samt rummer alle børn uanset etnisk baggrund og livsvilkår.

Vi medvirker til, at barnet udvikler sig til et selvstændigt og selvhjulpent menneske, og at barnet hos os får en udviklende og oplevelsesrig hverdag

Vi skaber frirum for samvær, hvor der både er plads og tid til fordybelse for den enkelte og fællesskabet.

Vi arbejder med den styrkede pædagogiske læreplan, selvevalueringsredskabet samt ”skema til handling”.

Vi vil være kendt for, at vi har barnets trivsel samt pædagogikken i centrum, at institutionen er et godt sted at være - et sted, hvor der er livsglæde og hvor de vigtigste nøgleord i pædagogikken er nærvær og rummelighed, kvalitet og tillid.

Vi arbejder ud fra et resourcesyn - inkluderende og anerkendende. Vi arbejder i større og mindre grupper afstemt efter kontekst.

Vi er nærværende og observerende samt bevidste om børns almindelige udvikling samtidig med, at vi arbejder med det individuelle barns udvikling, behov og relations dannelse samt inddragelse i betydningsfulde fællesskaber.

Vi arbejder med ”dobbeltblik” ved at have øje for både barnets individuelle særegenhed og fællesskabet.

Vi er opmærksomme på ”måder vi taler på” i kommunikationen med barnet, og vi vil benytte udvekslingstonen og begrænse undervisningstonen.

Vi arbejder bevidst med vores egen kulturarv samt bruge vores erfaringer og viden til at udføre vores arbejde efter bedste evne, og med de ressourcer vi har.

Dannelse

Dannelse er en dybere form for læring, hvor barnet forankrer værdier og viden i sin egen personlighed som en rettesnor til at orientere sig og handle i en global verden som et hensynsfuldt, kritisk og demokratisk menneske.

Vi inviterer barnet til at være aktivt deltagende, så barnet er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge. Det dannende indhold skal være meningsfuldt, udfordre barnet og danne afsæt for barnets måder at handle på i en global verden.

Børneperspektiv

Det pædagogiske læringsmiljø skal tage udgangspunkt i et børneperspektiv, både i hverdagssituationer, børneinitierede aktiviteter eller voksenplanlagte forløb.

I vores årsplan lægger vi vægt på årstider og traditioner samt tilrettelægger aktiviteterne med udgangspunkt i den pædagogiske læreplan.

Børnefællesskaber

Børnemål: Målet er at alle børn får mulighed for aktiv deltagelse i børnefællesskaber. Vi vil se efter, at barnet trives og er i samspil med de andre børn. Vi vil se efter, at barnet leger og deltager i lege og aktiviteter.

Voksenmål: Målet er at vi understøtter børns deltagelse i børnefællesskaber.

Citat:

”At forstå børn, er ”Kongevejen” til at komme i kontakt med børn”.
Per Schultz Jørgensen

Leg

Legen har en stor betydning i barnets liv. I legen øver børn sig i at være udforskende og skabende i forhold til deres omgivelser. I legen skabes alternative muligheder til det de kender.

Det er en kunst at være god til at lege, og der er mange ting barnet skal øve sig i at mestre. Børns venskaber opstår når de opdager, hvad de kan lære af hinanden i legen. Her bliver vi inviteret ind i børnenes læringsrum på deres betingelser i deres leg.

Den kreative tænkning gennem leg: Børnene bruger fantasien i leg, den abstrakte tænkning samt evnen til at bearbejde og omforme virkeligheden. I den sociale fantasileg skaber børn en fælles historie ud fra individuelle interesser og behov.

Den sociale udvikling gennem leg: Børnene lærer at samarbejde, forhandle, vise omsorg, løse konflikter og indgå kompromisser.

Den intellektuelle udvikling gennem leg: Børnene lærer at planlægge og organisere. Børnenes fantasi, tolerance og ansvarlighed udvikles her.

Den følelsesmæssige udvikling gennem leg: Børnene får gennem legen bearbejdet de mange indtryk og oplevelser, som de får i hverdagen, og de oplever at kunne afprøve og udvise følelser.

Den motoriske udvikling gennem leg: Børnene udfordrer og afprøver sig selv og andre motorisk. Grænserne rykkes og børnene oplever glæden ved at bevæge sig.

Den sproglige udvikling gennem leg: Børnene udvikler sproget gennem legen. Der kommunikeres, diskuteres, forhandles, iscenesættes, laves aftaler og løses konflikter.

De sociale kompetencer gennem leg: Børnene udvikler deres sociale kompetencer*, når de knytter sig til andre mennesker. Ved at være deltagende udvikles de sociale kompetencer. Det gælder om at være med i legen, og føle sig som en del af fællesskabet.

Læring

Vores holdning er, at glæde er en grundlæggende forudsætning for at lære.

Læring kan beskrives som en proces, hvor barnet tilegner sig viden, kunnen og færdigheder gennem de erfaringer de gør sig ved at deltage og bidrage i samspil med andre. Forskellige relationer skaber forskellige muligheder og begrænsninger for læring.

Når barnet lærer ved at gøre erfaringer, så sker det ved, at barnets tidligere erfaringer, livshistorie og sociale baggrund mødes og udfordres af nye krav, forventninger og muligheder.

Barnet skal have opfyldt de basale behov for mad, søvn, fysisk og psykisk omsorg og opleve følelsen af tryghed, for at det kan være i en lærende proces.

Barnet har brug for trygge, overskuelige og genkendelige rammer – det giver overskud til at lære, og lærer bedst og mest gennem leg med andre børn. Gentagelser og visualisering af det erfarede er med til at danne mening for børnene.

Barnet lærer gennem guidning og med støtte fra den voksne, der er nærværende og troværdige og som inviterer til betydningsfulde relationer.

Nedslag i praksis – børnehaven - ”Skema til handling”

INDHOLD Hvad vil vi arbejde med? Overgange før og efter samling. Vi vil ud fra børneperspektivet se, om vi skal forandre praksis.	
MÅL Hvad vil vi gerne opnå? Målet er at skabe en mere rolig atmosfære og at overgangen foregår, så uro og forvirring ikke påvirker samlingen og resten af formiddagen.	
TILTAG Hvad vil vi gøre for at nå målet? Gennem videoobservation vil vi få øje på, hvordan børn og voksne agerer, for derefter at beslutte forandringer til alles bedste.	ANSVARLIG Hvem gør hvad? De studerende er ”teknikere” – opsætter iPads samt styrer start og sluttidspunkter.
TEGN Hvad vil vi se efter for at vurdere, om vi er på vej til at nå målet?	
OPFØLGNING Hvordan og hvornår vil vi vurdere, om vi har nået målet? Opfølgning og evaluering på gruppemøde den 5/3-20.	ANSVARLIG Hvem gør hvad? Alle i børnehaven.

Evaluerings

Videooptagelsen viste i modsætning til, hvad vi forestillede os, en forholdsvis rolig atmosfære. Vi konkluderede, at børnenes adfærd var præget af vanlig genkendelighed og at den måde de voksne agerede på viste børnene vejen.

Ved at kigge på det enkelte barn, så vi tydeligt, hvordan deres ageren og energi passede til deres personlighed – stille, glad, tålmodig, urolig. dette gav anledning til en større

opmærksomhed på, at for eksempel de stille børn kunne blive overset, de tålmodige skulle vente længe, de glade smittede med deres energi, de urolige havde svært ved at vente.

Nedslaget gjorde, at der fremover skulle mindre justeringer til – såsom at være opmærksom på, hvor i rummet de voksne var, at de skulle dele sig – for eksempel skulle én signalere, at der nu var samling, én være ”vagt” ift forældre, der ankommer, én skulle rydde det sidste lægetøj væk sammen med et par børn

Refleksion: Alene det at situationen blev italesat for igangsættelse gjorde, at der skete forandringer. På den måde er processen for forandring i gang og målet nemmere at nå.

Nedslag i vores praksis – vuggestuen / ”Skema til handling”.

<p>INDHOLD Hvad vil vi arbejde med?</p> <p>Vi vil se på vores måltider - frokosten. Vi vil ud fra børneperspektivet se, om der skal forandres i nuværende praksis.</p>	
<p>MÅL Hvad vil vi gerne opnå?</p> <p>Vi vil opnå en spisesituation, der fungerer for alle samt finde en fælles holdning til hverdagsrutinen: Frokost. I Mad- og Måltidspolitikken står der: ”Vi mener, at måltidet skal være en kulinarisk oplevelse, der foregår i en rar og rolig atmosfære med god tid.</p>	
<p>TILTAG Hvad vil vi gøre for at nå målet?</p> <p>Vi vil læse de uddelte artikler som inspiration. Vi vil observere hinanden i uge 8 og 9 - ialt 3 gange Vi vil undersøge gennem undrende spørgsmål.</p>	<p>ANSVARLIG Hvem gør hvad?</p> <p>Hver gruppe – Tigerne og Rævene.</p>
<p>TEGN Hvad vil vi se efter for at vurdere, om vi er på vej til at nå målet?</p> <p>Dette drøftes på et gruppemøde – eventuelt den 3/3 - 20.</p>	

<p>OPFØLGNING Hvordan og hvornår vil vi vurdere, om vi har nået målet?</p>	<p>ANSVARLIG Hvem gør hvad?</p>
--	---

Mad og måltid er en læreproces

Vi mener, at måltidet skal være en kulinarisk oplevelse, der foregår i en rar og rolig atmosfære med god tid.

Den voksne er rollemodel, og formidler gode vaner og selvhjulpenhed samt viser, at vi også kan spise den serverede mad. Den voksne spiser "den pædagogiske bid" sammen med børnene,

Den voksne sørger for, at gode bordmanérer overholdes, at hjælpe barnet efter behov, at der snakkes om maden samt om kost generelt.

Arbejdet med sund mad kan beriges med det dannelsesmæssige aspekt omkring Måltiderne - at børnene udvikler "madmod" og madglæde og får lyst, mod og vilje til på egen hånd eller sammen med andre at træffe valg, der tilgodeser trivsel og sundhed.

Med vores "Mad- og Måltidpolitik" i mente begiver vi os ud i at kigge grundigt på praksis.

Observationspunkter

Skal vi spise samtidig!?

Skal børnene smage på maden!?

Skal der holdes bordskik!?

Skal børnene sidde "pænt" - og hvad betyder "pænt"!?

Skal vi spise ved langbord eller ved enkeltborde!?

Skal børnene spise op!?

Skal rugbrødet spises først - og ikke kun pålægget!?

Skal vi bruge tallerken og gaffel til alle!?

Skal maden portionsanrettes og indeholde hele paletten af mad!

Må børnene spise med fingrene!?

Må nogle børn forlade bordet under spisning!?

Skal børnene være med til at dække bord!?

Skal børnene være med til at rydde op!?

Skal børnene være med til at tørre borde af og feje!?

Skal børnene sige "værsgo"!?

Skal børnene vente længe!?

Evaluering

Da børnegrupperne – og de voksne er forskellige, blev forandringerne fra nuværende praksis forskellige, og under hensyntagen til alder og udvikling.

Hos Tigerne spises i mindre grupper, og hos Rævene spiser de ved langbord.

Børnene spiser til de er mætte, og ”nødes” ikke til mere. Børnene får fremover ”hele paletten”, og der spises fremover med tallerkner og gaffel.

Børnene må godt forlade bordet, hvis der er et særligt behov.

Alle var enige om at være ekstra opmærksomme på det individuelle barn.

De voksne er opmærksomme på egen habitus, og hvordan de indvirker på måltidet.

Alene det, at situationen blev italesat for igangsættelse gjorde, at der skete forandringer.

På den måde er processen for forandring i gang og målet nemmere at nå.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi tilbyder forskellige typer af lege- og læringsmiljøer, som støtter børns forskellige behov, og børnene mødes i forskellige fællesskaber i løbet af en dag.

Vores grupperum er indrettet i legezoner, hvor børnene indtil klokken 9.00 leger frit med det, der interesserer dem. De voksne er fordelt i rummet - nogen modtager børn og forældre, andre er til rådighed - går foran, ved siden af efter behov.

Som voksne er vi observerende og deltager, hvis vi bliver inviteret ind i den børneinitierede leg.

Om formiddagen arbejder vi i organiserede læringsrum / projektgrupper, der tager afsæt i det overordnede læreplanstema, og om eftermiddag har vi både frit og planlagte læringsrum. De voksne sætter en "lettere" pædagogisk aktivitet i gang, og andre følger de ikke-deltagende børns spor og er til rådighed.

Vi arbejder med ugeplaner og små læringsgrupper, for bedre at kunne skabe kvalitet i tilbuddet, med opmærksomhed på det enkelte barns behov og muligheden for at støtte børnene i deres læreprocesser.

Vi arbejder i tre læringsrum.

- Læringsrum 1.
 - er voksenskabt læring og den voksne går foran barnet.
- Læringsrum 2.
 - er voksenstøttet læring, og den voksne går ved siden af barnet.
- Læringsrum 3.
 - er leg og spontane oplevelser, og den voksne går bagefter barnet.

Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi involverer forældrene i barnets hverdag ved at have et højt informationsniveau indbyde forældrene til samvær med barnet samt inviterer til forældresamtaler, møder og andre arrangementer. Vi har så vidt muligt daglig dialog med forældre omkring barnets trivsel og udvikling.

I vuggestuen får forældrene hver dag en kort skriftlig info om dagens aktiviteter og oplevelser, og i børnehaven informeres forældrene om de pædagogiske planer for ugen. Begge dele findes også på BørneIntra, og er ofte ledsaget af billeder.

Vi bruger både den skriftlige info og billederne til at opfordre forældrene til at snakke med deres barn om dagens oplevelser for at få deres fortælling.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vores læringsrum er indrettet inkluderende, så alle børn har lige mulighed for fordybelse og deltagelse på egne præmisser. Vi er tilstede og guider ved behov.

Vi giver børnene mulighed for at deltage på det niveau, der passer til barnet, da vi som voksne er opmærksomme på alle børn – hvor de er i deres udvikling samt hvis de har et særligt behov. Barnet kan altid trække sig fra en aktivitet eller den voksne kan tilpasse aktiviteten for at støtte barnets deltagelsesmuligheder.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Alle overgange i barnets liv fra noget velkendt til noget ukendt er vigtige at være opmærksomme på. Overgange er milepæle i barnets liv - at bygge bro og at skabe forståelse og sammenhæng.

Overgange skabes gennem på den ene side at leve livet nu - nyde øjeblikket, være til stede og fordybe sig, og på den anden side hjælpe barnet til at se fremad, og støtte dem i at blive rustet til den næste fase af deres liv.

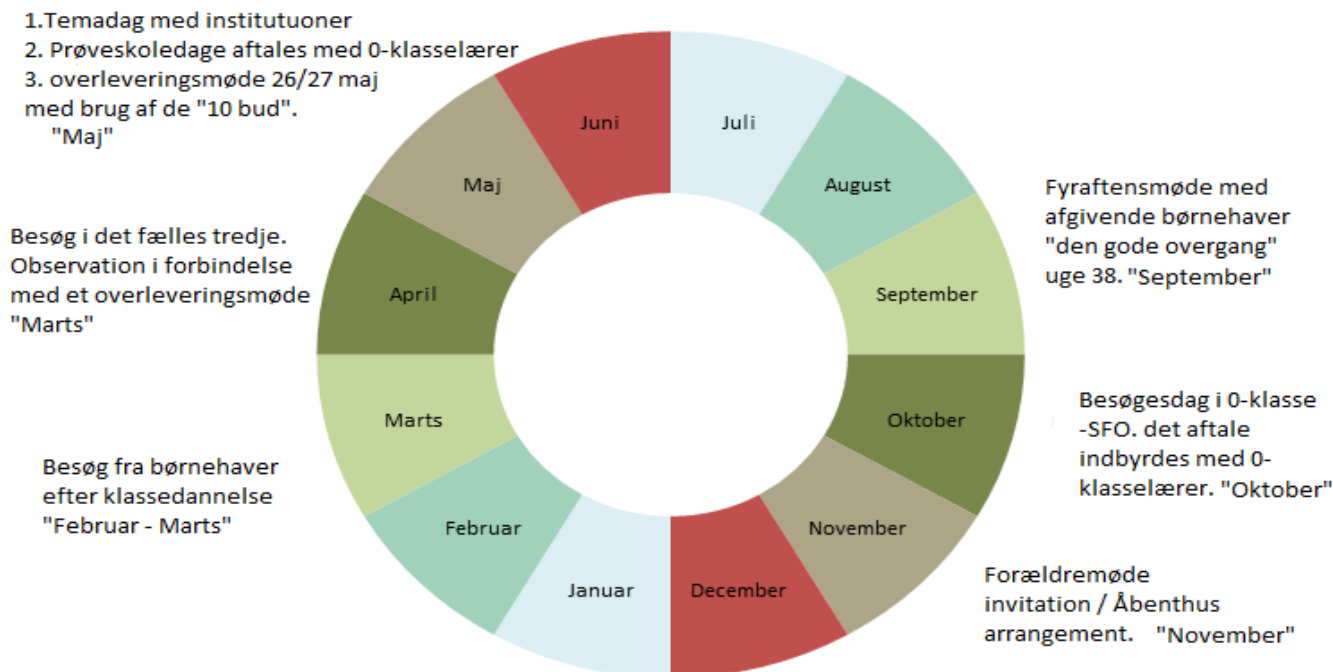
Vi er meget opmærksomme på alle overgange – både den fra hjem til institution, fra vuggestue til børnehave, og fra børnehave til skole.

Vi har valgt at benævne den metode vi bruger, for at give hver enkelt overgang opmærksomhed "Den røde tråd"

Mål: Barnet skal have den bedst mulige opstart i skolen.

Metode: Vi besøg på skolerne inden opstart. Vi har et udvidet samarbejde med skolen i nærområdet – se årshjulet her nedenfor. Vi overdrager de kommende skolebørn til den skole, de skal starte på efter sommerferien.

Vi afholder forældresamtaler både før og efter skoleindskrivningen, og står efterfølgende til rådighed, når barnet er startet i skolen for en samtale, hvis der er behov.

Vores eget årshjul

Årshjulet, der er baseret på den pædagogiske læreplans seks temaer, udarbejdes hvert år i august/september måned, og er inspireret og påvirket af årstidernes skiften samt danske traditioner.

Vinter er barsk og bidende,
kold, med istappetænder,
renser og opfrisker jorden,
gør fuglene stumme for en stund.
Mennesker slæber sig
på arbejde, på indkøb
og så hjem til varmen igen.

Forår sprænger med en million
grønne gnister; natur bliver forel:
i sig selv igen. Alt rejser sig
i forventning om glæde.
Smilet får et nyt liv
i solens friske, blide stråler
og varmen mærkes i hjertet.

Mælkebøtter og valmuer,
korn og kornblomster
sender et signal om
at sommer er her. Solen
når sit zenit. Festivaler drukner
måske men mennesker samles
for fælles nydelse, den at være til

Så modnes året i dis og sol.
Bær og nødder er søde og spiselig;
lige før frosten anes og bladene
giver næring tilbage til jorden.
Nu kredser tanker omkring vanter og huer,
haver og syltning, ,prisen på fjernvarm
og julen der kommer.

Kloden har taget endnu en omgang.
Vor verden har vist alle sine sider.
Alle er blevet et år ældre,
om også klogere må tiden vise.

Ian Mason

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi har en fantastisk legeplads med mange aktivitetsmuligheder. Her opholder vi os gerne med motoriske udfoldelser, og kreative aktiviteter eller ved vores bålsted.

Vi går ture i nærområdet, der blandt andet rummer et moseområde, et kolonihaveområde og en skov.

Vi besøger byens skoler, så de børn, der skal starte der, får ”snust” lidt til skolemiljøet.

Vi benytter gerne de mange muligheder, der er i forbindelse med børnekulturen i form af ”Børnebiffen”, ”Børneteater”, ”Den 8. Himmel”.

Vi tager på Naturskolen, på Røsnæs og ”Loch Ness”, hvor børnene oplever naturen, og dyr samt motoriske udfoldelser.

Vi transporterer os med bybussen og med toget, når vi tager i Jyderupskoven eller på børnebiblioteket i Holbæk.

Ved juletid bliver vi inviteret i Nyvangskirken til julegudstjeneste, og vi går Lucia-optog på Sprogskolen eller et plejehjem. Vi besøger også Bymuseet, der har pyntet op til jul.

Vi pynter flere af byens juletræer – blandt andet hos Kirkens Korshær og i Mødrehjælpen, og endelig inviterer vi naboinstitutionerne til ”Jul i Østgården”.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi er bevidste om vores rolle som medskabere til et godt miljø, hvor man som barn, forældre og ansat føler sig velkommen og set.

Børnemiljøet er gennem arbejdet med de pædagogiske grundlag og temaerne i den pædagogiske læreplan integreret i praksis.

Vi arbejder, så vidt det er muligt, i mindre grupper, så der er plads og rum til at enkelte børn kan trives og udvikles. Vi er opmærksomme på den anerkendende tilgang til hinanden, den gode kommunikation og dialogen mellem os.

Vi lytter til børnenes ønsker og behov gennem alle de dialoger, der finder sted i kommunikationen i løbet af dagen.

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø undersøges ved brug af spørgsmålene i

Dagtilbudstermometeret

- 1 Er du glad for at gå i børnehaven?
- 2 Kan du lide de andre børn i børnehaven?
- 3 Har du nogen gode venner i børnehaven?
- 4 Savner du nogen at lege med i børnehaven?
- 5 Er der nogle af de andre børn, der driller dig, så du bliver ked af det?
- 6 Bliver I hurtigt gode venner igen, når I har været uvenner?
- 7 Har du været med til at drille nogle af de andre børn i børnehaven?
- 8 Kan du lide de voksne i børnehaven?
- 9 Fortæller du det til en voksen, når du er ked af det?
- 10 Er de voksne gode til at trøste dig, når du er ked af det?
- 11 Laver de voksne noget spændende med jer i børnehaven?
- 12 Er du nogle gange med til at bestemme, hvad I laver i børnehaven?
- 13 Er de voksne gode til at lytte, når du fortæller dem noget?
- 14 Får du tit skæld ud af de voksne i børnehaven?

- 15 Er der flot i børnehaven?
- 16 Er der steder indenfor, hvor du må lege vildt?
- 17 Er der steder indenfor, hvor du kan lege stille?
- 18 Har du det tit for varmt inde i børnehaven?
- 19 Er der for meget larm inde i børnehaven?
- 20 Lugter der dårligt inde i børnehaven?
- 21 Fryser du tit, når du er inde i børnehaven?
- 22 Har du tit ondt i maven, når du er i børnehaven?
- 23 Er du tit træt, når du er i børnehaven?
- 24 Kan du lide at bruge toiletterne i børnehaven?
- 25 Vasker du hænder, når du har været på toilettet?
- 26 Er der beskidt i børnehaven?
- 27 Er der noget godt legetøj i børnehaven?
- 28 Er legepladsen god at lege på?

Spørgsmålene skal besvares med "Ja", "Nej" eller "Ved ikke".

Undersøgelsen foregår digitalt og med hjælp fra en neutral voksen, der kun må stille spørgsmålene.

Institutionen får tilsendt en rapport, som viser børnenes egen vurdering af, hvordan de oplever deres børnemiljø i dagtilbuddet.

Rapporten er inddelt efter det psykiske, fysiske og æstetiske børnemiljø og kan derfor være et godt afsæt for det videre pædagogiske arbejde med børnemiljø.

Citat:

"Når man skal lytte til børn, kræver det, at man faktisk er stille og lytter".

Ingrid Framling

Tillæg

COVID-19-epidemien skabte på kort tid en anden dagsorden for det pædagogiske arbejde. Vi skulle lære at navigere under forhold, ingen har prøvet før.

De sundhedsfaglige retningslinjer satte rammerne for, hvordan vi skulle omgås hinanden for at begrænse smitten. Øget hygiejne, mere udeliv og mindre børnegrupper – nye rutiner, som kom til at præge hverdagen for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi skulle opdele institutionen i læringsmiljøer og zoner – både ude og inde, vi skulle være sammen i mindre og faste grupper, vi skulle omorganisere udelivet og vanlige indendørs aktiviteter skulle tilrettes til udelivet, og de nye og ændrede læringsmiljøer skulle stadig være udviklende og stimulerende for børnene, og børne- fællesskaberne – og fyldt med leg og glæde. Det var en tid, der krævede omstilling og forandringer – og alt dette med fokus og under hensyntagen til en høj hygiejne!!

En dag

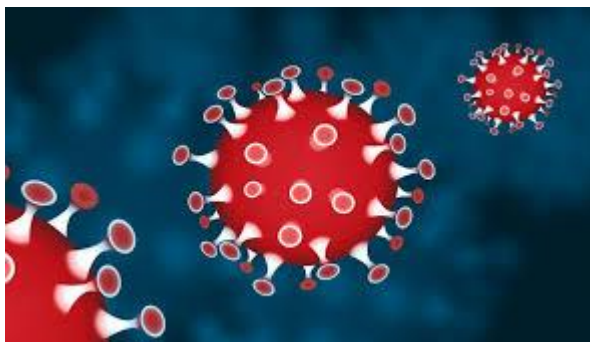
- Velkomst udenfor ved fast person, der siger godmorgen og følger børn til deres grupper.
- Samling i grupperne: Input fra børn og voksne. Samle op på, hvad vi lavede i går, og aftaler om, hvad vi skal lave i dag.
- Lege og aktiviteter – både dem, de små legegrupper selv organiserer, og dem, som det pædagogiske personale sætter i gang.
- Håndvask og frokost i grupper eller sammen med de andre grupper – med afstand.
- Sove ude og inde – med afstand.
- Håndvask og frugt i grupper.
- Håndvask og afhentning udenfor.

Nu hvor vi er nået til den 1. juli, kan vi se tilbage på en foranderlig tid, hvor vores pædagogik blev sat på prøve, men vi kan sige, at vi klarer det med **bravour!!**

Vores intentioner og mål for det pædagogiske arbejde, som er beskrevet på de forrige sider, er opfyldt – blot på en anden måde end forventet.

Citat:

“De små grupper er blevet til venskabsgrupper, og håndvasken om morgenen er blevet til en stund med det enkelte barn. Vi kan følge børnene, legen udvikler sig, der er tid til fordybelse, der er få konflikter og der er opstået helt nye venskaber mellem børnene”.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Udarbejdes ultimo 2020.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Udarbejdes ultimo 2020.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Udarbejdes ultimo 2020.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Udarbejdes ultimo 2020.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Udarbejdes ultimo 2020.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Udarbejdes ultimo 2020.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Pædagogisk dokumentation:

- praksisfortællinger
- fotos
- observationer
- videooptagelser
- screeninger
- relationsskemaer
- børneinterviews
- tegninger

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vi vil løbende evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

Vi vil styrke vores pædagogik, ved at observere og vurdere børnenes udbyttet af de pædagogiske aktiviteter, der er planlagt i årshjul og i henhold til den pædagogiske læreplan.

Vi vil løbende evaluere vores pædagogik ved at gøre "nedslag" i vores praksis, og justere i læringsmiljøet, når vi oplever, at der er behov herfor.

En hverdagsevaluering: Hvordan forholder det pædagogiske personale sig til børnene i aktiviteten? Hvilke børn bliver set og hørt og får respons, hvilke børn gør ikke, og hvorfor? Hvilket børne- og læringssyn ligger til grund for det pædagogiske personales måde at relatere til og kommunikere med børnene på? Hvordan reagerer børnene på personalets ageren?

En længerevarende evaluering: I hvilket omfang understøtter de pædagogiske læringsmiljøer børnenes trivsel, læring, dannelse og udvikling generelt.

Barnets centrale rettigheder

- *retten til at følge sin vilje
- *retten til at følge sin lyst
- *retten til selvregulering
- *retten til leg
- *retten til tillid

Erik Sigsgaard

